

Ouders, schoolondersteuningsprofiel en medezeggenschap

Handreiking

Floor Kaspers

December 2013

(gevalideerd 1-10-2017)

Inhoud

Inleiding	2
1. Wat is het schoolondersteuningsprofiel?	3
Wat staat er in ieder schoolondersteuningsprofiel?	3
Hoe ziet het schoolondersteuningsprofiel eruit?	3
Basisondersteuning	3
Extra ondersteuning	4
2. Wat betekent het schoolondersteuningsprofiel voor uw kind?	5
Schoolkeuze	5
Welke ondersteuning biedt de school waar uw kind op zit?	5
Het schoolondersteuningsprofiel en het toelatingsbeleid	5
3. Meepraten over het schoolondersteuningsprofiel	7
De medezeggenschapsraad (MR)	7
Adviesrecht over schoolondersteuningsprofiel	7
4. Wat voor soort ondersteuning kan een school bieden?	8
Team en sfeer	8
Ouders	8
5. Aandachtspunten en dilemma's	9
Ambitie en praktijk	9
Omgaan met verschillen	9
Goed onderwijs voor uw kind	9
Medicijngebruik	9

Inleiding

Wat betekent het schoolondersteuningsprofiel voor ouders van kinderen die ondersteuning op school nodig hebben? Deze vraag staat in deze checklist centraal. Enerzijds gaat het daarbij om de vraag van ouders zelf: Wat betekent het schoolondersteuningsprofiel voor mijn kind? Anderzijds gaat het om de vraag vanuit leden van de medezeggenschapsraad (MR): Waarop moeten we letten bij de beoordeling van het schoolondersteuningsprofiel?

Deze checklist richt zich specifiek op de vragen en behoeften van ouders van kinderen die ondersteuning nodig hebben en de manier waarop de MR deze behoeften mee kan nemen bij de beoordeling van het schoolondersteuningsprofiel.

1. Wat is het schoolondersteuningsprofiel?

Iedere school heeft met de invoering van passend onderwijs een schoolondersteuningsprofiel opgesteld. In dit profiel beschrijft de school welke ondersteuning de school kan bieden en hoe deze ondersteuning is georganiseerd. De school realiseert minimaal de basisondersteuning die in het samenwerkingsverband is afgesproken. Daarnaast kan de school extra ondersteuning bieden. De medezeggenschapsraad van de school heeft adviesrecht op het vaststellen van het schoolondersteuningsprofiel. Alle schoolondersteuningsprofielen van de scholen in het samenwerkingsverband samen zorgen als het goed is voor een dekkend aanbod, zodat alle leerlingen passend onderwijs kunnen krijgen.

Het schoolondersteuningsprofiel maakt duidelijk of en waarin de school zich specialiseert (de extra ondersteuning). Het is mogelijk dat de school voor de extra ondersteuning meer budget krijgt van het samenwerkingsverband. Daarnaast speelt het schoolondersteuningsprofiel een rol in het toelatingsbeleid van de school.

Wat staat er in ieder schoolondersteuningsprofiel?

In elk schoolondersteuningsprofiel staat in ieder geval:

1. welke ondersteuning de school biedt aan leerlingen die dat nodig hebben. Het gaat hier om de basisondersteuning en eventueel ook aanvullend hierop extra ondersteuning die de school (al dan niet) biedt;
2. welke ambities de school heeft voor de toekomst;
3. een inventarisatie van de expertise die eventueel moet worden ontwikkeld;
4. de consequenties voor scholing van personeel en/of team.

Hoe ziet het schoolondersteuningsprofiel eruit?

De manier waarop het schoolondersteuningsprofiel wordt vastgesteld en de indeling kan per school en per samenwerkingsverband verschillen. Het is denkbaar dat de ene school een uitgebreid schoolondersteuningsprofiel ontwikkelt met uitgebreide overzichten met gegevens (over leerlingen, voorzieningen en infrastructuur) en verwijzingen naar andere relevante documenten als schoolplan, inspectierapport of taakbeleid. Een andere school kan juist kiezen voor een kernachtig schoolondersteuningsprofiel. Het is aan te raden om ervoor te zorgen dat het schoolondersteuningsprofiel, of een samenvatting hiervan, begrijpelijk en toegankelijk is voor ouders. Daarbij gaat het zowel om ouders van wie het kind reeds op de school zit, als ouders van mogelijke toekomstige leerlingen.

Basisondersteuning

In het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband is afgesproken welke basisondersteuning wordt geboden. Dit is de door het samenwerkingsverband afgesproken onderwijszorg die elke school aan leerlingen kan bieden. U kunt er dus van uitgaan dat op iedere school in de regio van het samenwerkingsverband die ondersteuning aanwezig is. Wat er onder de basisondersteuning valt, verschilt per samenwerkingsverband; de basisondersteuning is niet landelijk vastgesteld. Zo kiest het ene samenwerkingsverband voor een beperkte invulling van de basisondersteuning, bijvoorbeeld de eisen die onderwijsinspectie stelt voor zorg op school. Een ander samenwerkingsverband kan er juist voor kiezen dat iedere school een hoog niveau van basisondersteuning biedt en daar ook in investeert. De kwaliteit van de basisondersteuning moet voldoen aan door de onderwijsinspectie vastgestelde normen.

In het schoolondersteuningsprofiel van een school staat hoe de school invulling zal geven aan die basisondersteuning. Zorgen ze bijvoorbeeld voor extra scholing voor personeel of voor aangepast

lesmateriaal? Voor ondersteuning die valt onder de basisondersteuning stelt het samenwerkingsverband over het algemeen geen extra geld per leerling beschikbaar.

Extra ondersteuning

Ondersteuning die verder gaat dan de basisondersteuning wordt extra ondersteuning genoemd. Het gaat om ondersteuning die verder gaat dan wat een school standaard biedt. Het samenwerkingsverband stelt hier ook extra geld voor ter beschikking. In het schoolondersteuningsprofiel staat of en zo ja welke extra ondersteuning een school kan bieden. Een school kan ervoor kiezen zich te specialiseren in het bieden van bepaalde ondersteuning. De school maakt deze keuze op basis van verschillende zaken. De ervaring en kennis die de school nu al heeft op het terrein van specifieke groepen of ondersteuning is hierbij erg belangrijk. Het schoolondersteuningsprofiel geeft meestal een beeld van wat een school nu al in huis heeft qua ondersteuning, wat men wil kunnen bieden en welke stappen men zet om deze extra ondersteuning ook waar te kunnen maken.

2. Wat betekent het schoolondersteuningsprofiel voor uw kind?

Schoolkeuze

Als u weet dat uw kind extra ondersteuning nodig zal hebben op school dan is dit van belang voor de schoolkeuze. Naast zaken die voor de meeste ouders belangrijk zijn bij het kiezen van een school zoals de locatie, de sfeer en de identiteit van de school, is voor u dan ook van belang welke ondersteuning een school kan bieden. Deze informatie staat in het schoolondersteuningsprofiel en is daarmee een belangrijke bron voor informatie voor de schoolkeuze. Als ouders bij aanmelding aangeven dat hun kind mogelijk extra ondersteuning nodig heeft, zal de school onderzoeken wat het kind nodig heeft om passend onderwijs te krijgen. De ondersteuningsvraag van het kind wordt vervolgens naast het schoolondersteuningsprofiel van de school gelegd.

Omdat de schoolondersteuningsprofielen divers zijn qua vorm, kan het lastig zijn om de verschillende schoolondersteuningsprofielen met elkaar te vergelijken. In het schoolondersteuningsprofiel staat concreet aangegeven welke ondersteuning de school biedt. Die ondersteuning kan de school zelf bieden of de school kan daarvoor hulp vanuit het samenwerkingsverband krijgen. Als ouder kunt u kijken in hoeverre het schoolondersteuningsprofiel van een school aansluit bij de ondersteuning die uw kind nodig kan hebben. Denk daarbij niet alleen aan de situatie van uw kind op dit moment maar kijk ook vooruit naar de komende jaren. Naast het schoolondersteuningsprofiel voor een eerste indruk, biedt een persoonlijk gesprek met de schoolleider, intern begeleider of zorgcoördinator gerichtere informatie over de alledaagse praktijk, die kan helpen bij het maken van een keuze voor een school.

Welke ondersteuning biedt de school waar uw kind op zit?

Ook als pas later duidelijk wordt dat uw kind extra ondersteuning nodig heeft, is het schoolondersteuningsprofiel belangrijk. De school onderzoekt wat de ondersteuningsvraag is van uw kind en welke mogelijkheden de school heeft om deze ondersteuning te bieden. In het schoolondersteuningsprofiel staat welke keuzes de school heeft gemaakt en waarin ze zich specialiseren. Het is mogelijk dat, wanneer uw kind heel specifieke of intensieve ondersteuning of aanpassingen nodig heeft, uw kind beter op z'n plek is op een andere school. Het schoolondersteuningsprofiel van uw school kan u inzicht geven in het verschil tussen de school waar uw kind nu zit en een eventuele andere school. Ook hierbij telt dat alleen het schoolondersteuningsprofiel vaak niet genoeg is om een keuze te maken. Een persoonlijk gesprek maakt duidelijk wat er bedoeld wordt met de keuzes in het schoolondersteuningsprofiel en wat u van een school kunt verwachten.

Het schoolondersteuningsprofiel en het toelatingsbeleid

Het schoolondersteuningsprofiel is een instrument wat de school kan gebruiken de toelating van leerlingen. Het is immers logisch om de kennis en expertise waar de school in investeert, zoals benoemd in het schoolondersteuningsprofiel, ook in kan zetten voor de kinderen die deze ondersteuning nodig hebben. Bij de toelating dient de school wel rekening te houden met de zorgplicht. De zorgplicht verplicht een schoolbestuur om bij de aanmelding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte te kijken naar de individuele situatie van een leerling. Op basis van die individuele situatie bepaalt de school of ze de noodzakelijke ondersteuning kan bieden of dat een leerling op een andere school beter af is. Hierover vindt overleg plaats met de ouders.

--

Zorgplicht passend onderwijs

De plicht van het schoolbestuur om te zorgen voor een passend onderwijsaanbod voor alle leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften, die op de school worden aangemeld of al staan ingeschreven. Het passend onderwijsaanbod moet gerealiseerd worden binnen de eigen school of bij een van de andere scholen binnen het samenwerkingsverband.

3. Meepraten over het schoolondersteuningsprofiel

De medezeggenschapsraad (MR)

Elke school heeft een medezeggenschapsraad (MR). Via de MR kunnen ouders, leerlingen en leerkrachten invloed uitoefenen op het beleid van de school. In het primair onderwijs bestaat de MR uit ouders en personeel. In het voortgezet onderwijs bestaat de MR uit personeel, ouders en leerlingen. Alle rechten van de medezeggenschapsraad staan uitgebreid beschreven in de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Deze wet biedt het kader voor het werk van de MR. Als uw kind op een school zit, kunt u zich verkiesbaar stellen voor de MR.

Adviesrecht over schoolondersteuningsprofiel

De vaststelling van het schoolondersteuningsprofiel valt onder het adviesrecht van de MR. De school vraagt daarom eerst advies aan de MR over wat deze van het concept schoolondersteuningsprofiel vindt voordat het schoolondersteuningsprofiel definitief wordt vastgesteld. Dat moet de school ook doen als het schoolondersteuningsprofiel wordt gewijzigd of vernieuwd. Dat laatste moet ten minste eenmaal in de vier jaar.

De MR doet er goed aan om hun oor te luister te leggen bij hun achterbannen. Wat leeft er bij ouders, leerlingen en personeel? Via bijvoorbeeld enquêtes, gesprekken met klankbordgroepen, deskundigen, scholing en thema- avonden, kunnen MR-leden zich goed voorbereiden op het uitbrengen van een degelijk onderbouwd advies. In het land zijn al diverse groepen ouders actief op het gebied van passend onderwijs. Via de website van het landelijk netwerk ouderinitiatieven kunnen MR-en nagaan of er in hun regio een oudergroep is om te raadplegen. Zie www.netwerkouderinitiatieven.nl.

Meer informatie over advies van de MR over het schoolondersteuningsprofiel is te vinden in de handreiking schoolondersteuningsprofiel, terug te vinden op www.infowms.nl.

4. Wat voor soort ondersteuning kan een school bieden?

In het schoolondersteuningsprofiel geeft de school aan welke ondersteuning ze biedt. Bij het beoordelen van het profiel kunt u kijken naar een aantal zaken die bepalend zijn voor het bieden van een passende onderwijsplek voor kinderen die ondersteuning nodig hebben.

We maken daarbij onderscheid naar signaleren en voorkomen, sociaal emotionele ontwikkeling, leer-, lees- en taalondersteuning en fysieke aanpassingen. Daarnaast zijn het team, de sfeer op school en de samenwerking met ouders bepalend voor de mogelijke ondersteuning.

De ondersteuning die kinderen nodig kunnen hebben om goed onderwijs te kunnen volgen kan erg divers zijn. Er zal altijd gekeken moeten worden naar de individuele behoeften van een leerling. Hieronder hebben we een aantal veelvoorkomende vormen van ondersteuning benoemd.

- aangepaste toetsen en tijdslimiet;
- remedial teaching;
- huiswerkbegeleiding;
- faalangstraining;
- opvang tijdens tussenuren;
- aangepast programma voor leerlingen met lagere of hogere begaafdheid;

Bij fysieke aanpassingen wordt vaak gedacht aan de fysieke toegankelijkheid voor kinderen die gebruik maken van een rolstoel. Dit is slechts één van de zaken waar aan gedacht kan worden bij fysieke aanpassingen. Het gaat hier ook om inrichting van ruimtes, hulpmiddelen voor slechthorende en/of blinde kinderen, veiligheid van de binnen en buitenruimtes, aangepast meubilair of plaats voor medicatie.

Team en sfeer

Het team op school is uiteindelijk bepalend voor de ondersteuning die geboden kan worden. Welke kennis, ervaring en vaardigheden hebben leraren, en sluit dit aan bij de ambitie van het schoolondersteuningsprofiel?

Naast concrete aanpassingen en ondersteuning, is de sfeer op school een belangrijke factor bij het kunnen bieden van passend onderwijs. Een aantal vragen zijn hierbij te stellen:

- Wat zijn de gedragsregels op school en hoe gaat men om met grensoverschrijdend gedrag?
- Hoe ziet het pestprotocol of anti-pestbeleid eruit?
- Welke uitstraling heeft de school in onder andere het schoolondersteuningsprofiel?
- Hoe gaat men om met leerlingen met een beperking of stoornis bij straffen, schooltijden en voorzieningen?

Ouders

Samenwerking met ouders wanneer het gaat om de aansluiting tussen school, thuis, en zorg is van groot belang. Dit geldt voor iedere leerling, maar is van extra belang bij kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. In het schoolondersteuningsprofiel kan de school een aantal zaken opnemen dat zich richt op deze samenwerking. Vragen hierbij zijn:

- Op welke wijze worden ouders geïnformeerd over de voortgang van hun kind?
- Hoe gaat de school om met het proces van toelating en de rol van ouders hierbij?
- Hoe wordt het overleg met ouders over het ontwikkelingsperspectief vormgegeven?

5. Aandachtspunten en dilemma's

Bij het beoordelen van het schoolondersteuningsprofiel is een aantal aandachtspunten of dilemma's te benoemen die in de praktijk lastig kunnen zijn. Er is geen zwart-wit antwoord voor deze dilemma's, maar het is belangrijk om hier alert op te zijn en hierover in gesprek te gaan.

Ambitie en praktijk

Wanneer scholen kiezen voor een schoolondersteuningsprofiel met een hoge ambitie is dat in principe een positief signaal. Het toont dat ze zich bijvoorbeeld nadrukkelijk willen specialiseren in bepaalde ondersteuning of dat men juist een inclusieve school wil zijn voor kinderen met uiteenlopende beperkingen of stoornissen. Er is niks mis met ambitie mits men het ook in de praktijk waar weet te maken. Op basis van het schoolondersteuningsprofiel alleen kan het lastig zijn om in te schatten of een school mogelijk te ambitieus is. Aandachtspunt om op te letten is bijvoorbeeld een groot verschil tussen de situatie die een school schetst van de huidige ondersteuning en de toekomstige ondersteuning. Verder is het ook goed om nadrukkelijk te kijken naar de afspraken die er zijn met specialisten en deskundigen buiten school. Een bron van informatie hiervoor is bijvoorbeeld het rapport van de onderwijsinspectie.

Omgaan met verschillen

Het is goed om te weten dat de verschillen tussen kinderen met eenzelfde type beperking of stoornis groot kunnen zijn. Een stoornis heeft op ieder kind een wisselend effect, ieder kind heeft een eigen gebruiksaanwijzing. De uitdaging is om inzicht te krijgen in de gebruiksaanwijzing van de kinderen in de klas. De kennis van ouders kan hierbij ook erg waardevol zijn. Bij de beoordeling van het schoolondersteuningsprofiel is het belangrijk om na te gaan welke concrete praktijkervaring de school en het personeel al hebben. Ook scholing en beleid dat gericht is op het versterken van de mogelijkheid om om te gaan met verschillen in de klas, los van specifieke stoornissen, is belangrijk.

Goed onderwijs voor uw kind

Vanuit het perspectief van een ouder is goed onderwijs voor zijn of haar kind uiteraard het belangrijkste. Een leraar heeft echter te maken met een hele klas kinderen en ieder van hen heeft recht op goed onderwijs. Uit diverse onderzoeken blijkt dat samen les hebben met kinderen met een beperking geen negatief effect heeft op de cognitieve ontwikkeling van andere kinderen, en een positief effect op de sociale ontwikkeling van de hele klas. Uitgangspunt hierbij is echter wel dat de ondersteuning in de klas beschikbaar is voor de leerling die het nodig heeft. Bij het afwegen van de verschillende belangen speelt het schoolondersteuningsprofiel een belangrijke rol. Als de school dit zorgvuldig opstelt, met inbreng van verschillende groepen ouders, personeel en leerlingen, is de kans het grootst dat er een goede belangenafweging plaatsvindt.

Medicijngebruik

Voor kinderen die medicijnen gebruiken is het van belang dat er goede afspraken gemaakt worden tussen ouders, leraren, overig personeel en de directie. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen dagelijks medicijngebruik en medicijnen die in bepaalde situaties noodzakelijk zijn. Voor leraren is het belangrijk te weten dat zij door de school niet verplicht kunnen worden gesteld om kinderen medicatie te geven. Tegelijkertijd is het ook zo dat het natuurlijk niet wenselijk is dat een leerling niet naar school zou kunnen omdat op school de medicijnen niet ingenomen kunnen worden. Uitgangspunt bij het komen tot goede oplossingen voor de dilemma's die voortkomen uit medicijngebruik is het maken van goede afspraken. Deze afspraken kunnen worden vastgelegd in een algemeen medicijnprotocol voor de school, en een individueel protocol voor een leerling. Transparantie is hierbij voor alle betrokkenen belangrijk.